תוספ׳ פ״ח ה״ז, וכעי״ז לעיל עז. ותוספ׳ שם ה״ה, גז ועי׳ לעיל נב. ובתו׳ ד״ה גג, (מנחות ככ: כג. תמורה ה:), (מנחות ככ: כג. תמורה ה:), ד) ויקרא כב כה, כ) ויקרא . נדבה פרש׳ ד ה״ז.

שינויי נוסחאות

אן 5% בנתערב ארבע באחת או 1% בנתערב ארבע באחת (ב"ש"מ): בן 5% רבה בנתנול (ב"ש"מ): גן כש"מו וכר"ל נוסף ורואה אני דם בעלת מום למעלה כאילו הוא מים: דן 5% למעלה כאילו הוא מים: דן 5% אבל לרבנן (ב"ש): ה] ל"ל ותחלת עולה (ש"מ): ו] ל"ל ריש ותחלת עולה (ש"ם: זן כ"ל ריש לקיש ("ש"ם). וכ"ל בילקוע פ" לחלר למו מקט"ה (הגרייב): זן ל"ל רבי יוחגן ואימימא ר"א אמר. וכ"ל בילקוע שם (*הגרייב): ח] ג" ש"מ והקרובו ("הגרי"ב): ח] ג'י ש"ת הקריבו וזרקו מה ת"ל כו' והשלח מתן נמחק, והיל ג'י לש"י: מ] מינת מתן נמחק ("ש"ח: י] מתנה אחת (ש"ח: יא] ל"ל תשנינהו (ש"ח: יב] לשנויי דמתני יב] לשנויי דמתני׳ (מ"ש): דלעיל כו׳ כל"ל (כתה"י): יג] ל"ל דעניל ברי לכי'ל (בתח"י): יגן ("י") העולה (בתה"י וגיליון): ידן ש"מ ורש"ק מ"ז, וכן בכת"י לימל. וכל"ק גריס וכן בעולה ועולה. ופ"י ממן ד' בממן ד'. וכח"ל דומה ג" זו ע"ש: מון ("ל ברובה בבלול, אבל בכת"י איתא וכן בכי"ב וג' וב"ש לא מחקוה. ואולי הוא ע"ק בש"מ: שז] בהכי ולאפלוגי נמי ביש כו' כל"ל (ש"מ וב"ש): יז] ל"ל הנך (ש"מ וב"ש): "זן ("ל הנך מתנייתא דקתני בהו (*שמכ"י): יחן ל"ל דמשמע יש בילה, לאו בבלול כו' (שמכ"י וב"ש): ישן ל"ל ואי (ש"מ): בן מיכת ולא נמחק (ש"מ וב"ש). [וכתב ע"ז הר"ש עדני ז"ל ולח ידענה מ"ט. יארים שנה ייר ולחיק ענח חים. ולכאי כוונת ש"מ לנחנין במחנה א' שנמערבו בניחנין במחן די דהיינו "בכור בעולה" וכדמסיים אא"כ נמערבו ד' בא']: באן צ"ל ושלמים ח"ח וגליות: כבו ל"ל ושלמים (שים וגליון). בבן נייל שיקרב (*שיח): בגן לייל יקרב (*שיח): ברן מינת הוא נמחק (שיח): בהן לייל אף (ציק): בון לייל דבין (שיח): בון מינת לר"א נמחק (צ"ק): כחן ל"ל מרקי מתני (ציים). בחן כיל מרקי מתני (שיח): כמן רב אשי לר"א לענין לליל (ציים): ל] כלן הס"ד ומס"ד אבל לרבנן כוי. כלה לות ד' (כייג): לאן ל"ל ומוקמי (שוכיי): לבן ל"ל אלא בחד (ש"מ): לג] כאן הס"ד ומה"ד מאי לאו כל"ל (*שמכ"י): ונוסיית מאי לאו כניינ (יישובייה). לד] ל"ל למתן קרנות. ומינת דם נמחק (ש"מ): לה] ל"ל על (ש"מ): לו] שיריים דמתנה ראשונה של עולה בקרן כו' כל"ל (ש"ח): לו] נ"ל ל"ל ברו"ך (גליון): לח] נדל"ל הג"ה דהל קוטייתס שכלון הקשו בדבור שלח"ז (גלי קה"ם). וע" ח"ל ל"ק ופ"ת: של] בש"מ נוסף דאם נתערב של] בש"מ נוסף בכור בעולה: מ] נ"ל בלא בכור בעולה: מן ל"ל בלא
(ב"ש): מאן ל"ל דקדש (ש"ח):
מב] לאס אות לת: מג] בזה
להכשיר מזה כל"ל (ש"ח):
מבן ומיהו לזה י"ל. כנלל"ל וכל לישב קושיא האחרונה בלבד (באה"מ). וע' ל"ק: מה] במקומו דשניהם דשירים ואינו עובר כו' (ש"מ): מו] מתנות ובכור

שימה מקובצת

אינו אלא מתנה אחת כו' (ש"מ): מז] ל"ל דהתם (ח"ו):

רבי יהודה אליכא דר"א מתני כין בבלול בין בבוסות. אף על גב דמתניתין לא אתיא כרבי יהודה גב דמתניתין נח חתיח כרבי יהודה דבמתני׳ פליגי בעולה ובחטאת (ור״י לא פליג) [ואליבא דר״י לא פליגי] בעולה וחטאת, ועוד דבמתני' משמע בשום החמות, ושת דבותורי חשתע דלה פליני בבעלי מומין אלה לכ״ע ישפך להמה אף לר״א דתאיסי, מ״מ לענין דמיירי בין בבלול כי אין סברא דמתני פלין געליה, וושני דבבלול נמי פליגי עליה, דמתני׳ לא מיירי אלא בכוסות. וא"מ ומ"מ יהשה לרב אשי דאמר לר" אליעזר דאיז בילה. דלר" יהודה דאמר דמיירי ר"א בבליל א"כ יש בילה והדרי

לשנויי יבו הא מתני׳ דלעיל דעליונים ותחתונים ומתני׳ דמתן ד' במתן אחת לאו בבלול פליגי אלא בתערובת כוסות והאמר ר"א בעליונים ותחתונים דיתן שניהם למעלה ולמטה ושניהם כשרין ורואה אני את דם (חטאת) יו למעלה כאילו הוא מים וכן בעולה ובכור נותן ד׳ מכל כום וכום ורואה אני את התוספת כאילו הוא מים דו(וכן בעולה ובכור) ורבנן לית להו רואין וישפך לאמה. ואע"ג דהך פלוגמא בבלול מו נמי איכא לאיפלוגי בהכי מו ועוד פליגי נמי ביש בילה ואין בילה מיהו הך יו מתניתא דקתני והתחתונים עלו לו דמשמע יש בילה ומתני' נמי דקתני הרי הוא עובר על בל תוסיף דמשמע דבאיעריב טובא קאי ואפ״ה מכשר משמע יחן דיש בילה וע"כ לאו בבלול קיימי דלעולם לר"א אין בילה דאי יש בבלול לא הוה מכשיר

לאמה דלית להו רואין: שיקריב כבו. דרבנן נמי אית להו רואין ומתני׳ לאו רבי יהודה היא: שר"א אומר יקריב בנו. ואפי׳ לא קרב אחד מהם דדריש די מום בם לא ירצו לכם בעיניה הוא בין משמע הא ע"י תערובת ירצו בין בבלול כו' ומדר' יהודה נשמע לרבנן דפליגי עליה במחני' ומוקמי פלוגתא ברואין ואף כהו בחטאת ועולה בין כו בבלול בין בכוסות היימי והתני לר"א התחתונים עלו לו וגבי עולה ובכור נמי

וכי תימא ה"ג בנתערבאו באחת אי הכי אמר לו רבי יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף הכא בל תוסיף מהיכא אלא אמר רבא ב בבלול לא פליגי כי פליגי בכוסות לר"א אית ליה רואין לרבגן לית להו רואין ובבלול לא פליגי והתניא איר יהודה לא נחלקו ר"א וחכמים על דם חמאת שנתערב בדם עולה שיקרב ברובע ונרבע שלא יקרב על מה נחלקו על דם תמימה שנתערב בדם בעלת מום שר"א אומר יקרב בין בבלול בין בכוסותם וחכ"א לא יקרב רבי יהודה אליבא דר"א מתני בין בבלול בין בכוסות ורבנן ח בכוסות פליגי אמר אביי לא שנו אלא תחלת חטאת ועולה אבל סוף חטאת [ועולה] חברי הכל מקום עולה מקום שיריים א"ל רב יוםף הכי אמר רב יהודה שירים צריכין איצמבא וכן אמר ר"ש וו לא שנו אלא תחלת חמאת ועולה אבל סוף חטאת ועולה ח דברי הכל מקום עולה מקום שירים א"ריו יוחנן ואיתימא רבי אלעזר "עדיין היא מחלוקת מתיב רב הונא בר יהודה בקדש הם שאם נתערב בדם קדשים אחרים יקרבו מאי לאו סוף עולה ובכור וש"מ מקום עולה מקום שירים לא תחילת עולה ובכור ומאי קא משמע לן יואין עולין מבמלים זה את זה האי מולקח מדם הפר ומדם השעיר נפקא תנאי היא איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא מתיב רבא נוהקריבו ₪

בני אהרן את הדם וזרקו את הדם מה

ה"ג אבל סוף חמאת ועודה. במתנה שניה של עולה מיירי שהיא בקרן מערבית דרומית דזה מקום שירים של חטאת אבל במתנה ראשונה של עולה ישפך לאמה לרבנן דאין זה מקום שירים או דדם עולה בקרן מזרחית לפונית ושירים בקרן מערבית דרומית

מיהו י"ל כיון דיסוד דרומי אינו מן הפסוק אלא מטעמא דבעי׳ בסמוך לו (לעיל דף נג.) דומיא דשירים פנימיים א"כ אין קפידא אם יתנם במורחית לפונית להכשיר דם תחלת עולה וכן מוכיח קלת בסמוך גבי נתן למעלה ולא נמלך יחזור ויתן למטה ובעי לאוכוחי דמקום עולה מקום שירים ומשמע שלא נתן עדיין כלל מתנות עולה (בלבדן) א"ל יפנה דרך שמאל ויתן תחלה בקרן מערבית דרומית שהוא מקום שירים ויתן שירים בשתי קרנות: ה"ג לחו מאי קמ"ל. תימה טובא קא משמע לן שלו דיקרבו למר כדאית ליה ב' מתנות שהן ד' ולמר מתן אחד אע"ג דעבר על בל תגרע או בל תוסיף ושמא י"ל כיון דיהיב לשם מים ליכא בל תוסיף וגם לא משום בל תגרע כיון דשב וחל תעשה ומחקן קרבנו ובלח ₪ קרח נמי. ברו״ך: תנאי היא איכא דנפקא לה מהכא ואיכא דנפקא לה

מהבא. תימה למה דוחק לומר תנאי היא דבהקומן רבה (מנחות כב:) פריך ואימא עד דאיכא מין ומינו ועולין קשיא לימא קרא קדש מאו הס אינטריך דאם אינו ענין למין ומינו ועולין תנהו לענין לעולין לחוד אפילו הוי שלא מינו ועוד קשה דהכא אליבא דר' יוחנן קיימא והתם קאמר רבי יוחנן לההיא דרשה דולקח מדם הפר וע"ק נימא דאינטריך משום דס"ד שישפך לאמה כדי שלא יעבור על בל תוסיף ועל בל תגרע מבו וע"ק דמאי שנא שנתערבו למטה בלמעלה דמודה ר' יהושע דישפך ואין משנים

זה מנו להכשיר זה ומתן אחת במתן ד' משנים ועובר על בל תגרע וכי תימא משום דמתן א' במתן ד' אי אמרת ישפך אין שייך לשלם תחתיהם כגון בכור ומעשר שנפסל אבל עולה וחטאת שנפסל דאפשר לשלם תחתיהם ישפך עולת נדבה מאי איכא למימר ומיהו מה י"ל דלא דמי דניתנים למעלה בניתנים למטה אין לו לפסול בידים דם עולה להכשיר דם חטאת אבל הכא שאינו פוסלו בידים אלא עומד במקומו מהן שב ואל תעשה שאני ומיהו לר"א קשה דמשנה דחייב ליתן ב' מתנות מו לבד מתנה אחת ועובר משום בל תוסיף ובניתנין

במזבח שיעור בעלת מום ועוד אל לרבנן דפליגי עליה דר׳ יהודה ומוקמי׳ או פלוגחא אף בהיכא דשניהם כשרין ומכשר להו לתרווייהו בכוסות פליגי ר"א ורבנן ומש"ה מכשיר רבי אליעזר במרוייהו דאי בבלול לא הוה מכשר אלא בו כדאוקימנא לעיל: לא שנו. הך פלוגתא דחטאת ועולה דמתני׳ דלעיל דאמרי רבנן ישפך לאמה: אלא בתחלת חטאת ועולה. שנחערבו לפני מתן דמם בההיא פסלי רבנן דלית להו רואין ואסור לשנות את מקומן לתת את העולה למעלה מן החוט מפני הכשר חטאת: אבל סוף הטאת. שנתערב בתחלת עולה שנתערבו (בו) שירי חטאת בתחילת עולה אין כאן מחלוקת ויתנם למטה מן החוט דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת ויזרקם לקיר המזבח ומאיליהן שוחתין ליסוד ואין כאן שינוי מקום: לריכין אילטבא. שישפכם על גבי היסוד ממש העשוי כאילטבא ולא יזרקם לקיר הזקוף כמשפט עולה ובסוף חטאת ועולה נמי לרבנן ישפך לאמה. ולקמן נע"בן מותיב ליה מהא דתניא לעיל נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה: עדיין היא מחלוקת. אף בסוף חטאת ותחילת עולה דלאו חד מקום הוא ולר"א דאית ליה רואין כשר ולרבנן ישפך לאמה: קדש הם. בבכור כתיב ומשמע ליה הם בהוייתן יהו שאם נתערבו בדמים אחרים לא אבדו את שמם ויקרבו ולרבנן מיתוקמא כגון שנתערב בתחתונים כמותו ולא בחטאת שו ומאי לאו דאיערב בסוף עולה שהוא שירים והולכין למקום שירי חטאת כדאמרן באיזהו מקומן (נעיל נא.) תן יסוד למזבח של עולה וקחני דתחילת בכור כשר בו לכתחלה שמקומו מקום תחילת עולה אלמא מקום תחילת עולה ותחלת בכור הוא מקום כשר לשפיכת שירים לכתחלה: לא סחילת עולה ובכור. דשניהם מקום אחד להם וכיון דלרבנן יש בילה שניהם כשירין: ומאי קא משמע לן. קרא הואיל ומקום אחד להן: דאין עולין מבטלין זה אם זה. ואפילו אחד מרובה על חבירו לא בטל המועט: האי מולקה מדם הפר ומדם השעיר נפקח לן. במנחות בהקומן רבה (דף כב.) שמערבין דם פר ודם השעיר ושלן יה"ל במתן ליו דם קרנות המזבח הפנימי והדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר מכאן לעולין שאין מצטלין זה את זה: **איכא דנפקא ליה כו'.** ולקמן _[ע"ב] מפרש פלוגתא בשמעתא: והקריבו וזרקו מה ס"ל דם דם. גבי עולה קאי בת"כ ^{כו} ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם [וזרקו את הדם] והקריבו בני אהרן וזרקו אל ₪ המובח היה לו לומר ואין לריך לכתוב דם דמה יש לו לקבל ולזרוק ע"י שחיטה אם לא דם מה ת"ל דם דם: ה"ג מנין אתה אומר נחערב דם עולה בדם עולה בדם עולה בדם ממורה דם עולה בדם חולין שיקרבו

ת"ל, האי הוה לריך תרי קראי אכתי איכא לאקשויי ממאי דקרא מניינא למר משום מין במינו ולמר כ רבה ואימא עד דאיכא חינו וחינו וחילוי ביים בייני משום עולים. אימא איפכא. וכי פריד בההומד רבה ואימא עד דאיכא מין ומינו ועולין הייה דהיימ למפרך פיל אל על כדרך טעמא איכא וההוא טעמא דמשני בי איכא פרי קראי משני בחד קלא וריביא דיל. בייש:

הכת בל סוסיף מהיכת. הרי חין כחן מן הבכור אלא כדי מתנה יו: אלא

ול"ת ה"נ בנתערב. מתנה אחת מן הבכור בשיעור מתן יו ד' מתנות

מן העולה ודקאמר ינתנו במתן ד' ינתנו חמשתן קאמר שיהו ניתנין

ד' מתנות ודאי מן העולה ואתא רבי יהושע למימר יש בילה ודיו

במתנה אחת על שניהן ולא יעבור על בל תוסיף דלית ליה רואין:

אמר רבא. כל הנך שנויי דשנינן לא תשנין או דודחי התחתונים עלו לו דקתני בין לשם שירים בין לתחילת עולה קאמר ומתני׳ דמתן ד׳ במתנה אחת בדאיכא טובא מכל חד האמר ואפ״ה לא תשמע מינה לר״א יש בילה דתקשה לרב אשי דאיכא ר"א לא בבכור ולא בו בעולה דדלמא מהאי קא יהיב ומהאי לא קיהיב אלא א"כ נתערבו ד' באחת וכן בעולה ועולה כאו אלא א"כ נתערבו ד' בד' ולא בחטאת ועולה אלא ברובא עליונים וקיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד וחטאת לבדה תעלה לו. ולרבנן ישפך

מכשיר במתני׳ אלמא יש בילה: ומשני רבי יהודה אליבא דר"א. דמוקי פלוגתא בבעלת מום דאין כשר לר"א ביו אלא א' ומתני' בהו בין בבלול בין בכוסות ומוקי לה רב אשי בשו לענין בלול כגון דרובא כשר וקיהיב

יירי הגם ביסומה אינו של חל היי קום לי בי שהי מהנה אינו ביטי אלה אינו היירי המשפח היירי לא בכבו של ביטי האתר. קושא לרומים, וייל דמדרכי היירה לא קשיא דמני לחינות דמיירי אליכא רובא דם חמימה וקא הייב לחובא שיטור דם בעלה מום ועוץ. בדמשני לעיל באודך פירכא, אבל לרבטן דפליגי עליה דרייי וחוקמי פלוגמייהו אף בהיכא דשניהן שוים וחכשיר להו לחרוייהו, בכוסות פליגי

3. וְשָׁחֵט אֶת בָּן הַבְּקֶר לּבְּנֵי יְדִּלְּה וְהָקְרִיבּוּ בְּנֵי אַהַרּן הַבַּהָנִים אֶת הַדְּם וְוָרְקוּ אֶת הַדָּהַנִים אֶל הַמִּוְבַּח סְבִיב אֲשֶׁר פתח אהל מועד:

עין משפמ

נר מצוה

םו א מיי׳ פ״ב מהל׳ פסה״מ

תורה אור השלם

אַךְ בְּכוֹר שוֹר אוֹ בְּכוֹר בָּשֶׁב אוֹ בְּכוֹר עֵז לֹא תִבְּיָה לְדַשׁ הַם אָת דְּמָם תִּזְרֹק עַל הַמּוֹבַּח וְאָת הָלְבָּם תַּקְטִיר

2. וְיָצָא אָל הַמִּוְבַּח אֲשֶׁר לְפְנֵי יְהוֹה וְכַפָּר עְלָיו וְלָקַת מִהַם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁצִיר וְנְתַן עַל הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׁצִיר וְנְתַן עַל

אשה לריח ניחח ליהוה:

קרנות המובח סביב:

ויקרא טז, יח

שימה מקובצת (המשך) ר"א ורבנו ומש"ה מכשיר ר' אליעזר

בתרוייהו משום דאית ליה רואין ורואה אני דם חטאת למטה כאילו הוא מים ורבנן לית להו רואין וישפך לאמה, אבל מתני׳ אי איירי בבלול לא מלי לשנויי הכי (דמוכח) וכדמוכחן מני לטניה הכי (דמוכמ) (במוכמן לעיל מבל מוסיף: שיריים צריכין איצםבא. עיין במוס' לעיל דף (נא) (נג) ע"א (ד"ה גג יסודן: עדיין היא בחלוקה. ולרבנן ישפך לאמה דאין לשנות של מחלת עולה שהוא בזהיפה בשביל הכשר שיריים שהוח בוקיפה נשבינ הכשר שיריים שטעונין שינטבא, וכן איפכא אסור: תוד"ה אבל סוף חשאת ועולה. במתנה שניה של עולה מיירי בו'. נ"ב ון"ל ריב"א ז"ל נראה בעיני דאפילו במתנה ראשונה של עולה איירי דאע"ג דמתנה ראשונה בקרן מזרחית לפונית ושיריים בקרן מערבית דרומית מ"מ לכאורה מלות שירים קיים ולא הקפיד הכתוב שירים קיים ולא הקפיד הכתוב אלא משום דפגע ביה ברישא. דאע"פ שמזה הטעם לא הייתי קובע יוש על שתוף המשם מו הייתי קובע מקום כדפרישית באיזהו מקומן מ"מ טעמיה דקרא הכי הוי שלא יעביר על המלוה אלא דלא הוינא קובע לו מקום אי לאו דגלי קרא. ונ"ל מהאי טעמא נמי יש לי לומר דאם ירצה ליתן מתנה ראשונה של עולה בקרן בית דרומית שהוא מקום שיר מעבירין על המלות ומלות מתנה מיהא קיים אפילו העביר הלכך לא ישפך לאמה עכ"ל ז"ל (ב"ש): בא"ד דרם עולה בקרן מזרחית צפונית ושירים בקרן מערכית דרומית. ומיהו קשה לכפ' ליזהו מקומן מוכח דעולה גופיה טעונה גג דיסוד למעוטי זקיפה דיסוד כדקאמר מהו דמימא אוקיפה דיסוד קמ"ל אגגו דיסוד, ושיריים הוי צוקיפה, וי"ל "הא דממעט התם היינו זקיפה ריסוד למטה מן היסוד כדמשמע לישנת דהתם דהתמר התם והיפת יסוד דהיינו למטה מן היסוד אבל זקיפה שלמעלה מן היסוד אין זה זקיפה שלמעלה מן היסוד אין זה זקיפה דיסוד אלא זקיפה דסובב אלמא דלא מיירי לעיל אלא בזקיפה שלמטה מן היסוד אבל זקיפה שלמעלה מן היסוד מקרי שפיר גג היסוד דהיינו זקיפה דסובב, ולא מצית אמרת גג יסוד ממש כיון דכתיב סביב בעולה ולא משכחת סביב בשפיכה על גג היסוד אלא פרכי בשפיכה ענ גג היסור הגם בוריקה בזקיפה כנגד חודו של קרן דהדם מתפור אילך ואילך (מחדים): ד"ה מאי קמ"ל הימה ובר'. ובמוס' מהר"ם מירנו וי"ל אי האי דינל נים עקרל א"כ הוי ליה ילפינן ליה מקרל א"כ הוי ליה לאתויי האי הרא במתני׳ גבי מחלוחת יר׳ אליטור ור׳ יהושט: ד"ה חנא היא בוי תיסה לסה דוחק לוסר בו'. נ"ב ומירץ לי רבינו דפשיטא ליה דבחד קרא סגי מדלא מיימי אלא חד קרא בברייתא ובמילתיה מכח שד קרם בכרייתם ובמינתים דר' יוחטן ומדר יוחטן אדר' יוחטן לא קשיא דהכא™! לא קאמר אלא אליבא דהך ברייתא ואיהו ס"יל דאין מערבין לקרנות. ולי נראה להוסיף על טעם זה דעל כרחך מחד קרא על טעם זה דעל כרחך מחד קרא